

**ΟΙ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΕΣ ΝΟΜΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΠΕΡΙ ΤΩΝ
ΘΕΣΜΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ: ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΥΦΗΣ ΤΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ (ΤΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ)**

Του

Άλκη Α. Αναστασιάδη

**Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα στο Διεθνές και Ευρωπαϊκό Οικονομικό Δίκαιο
(LLM)**

Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφου

Πάφος, Κύπρος

2015

Υποβληθείσα στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Νεάπολις Πάφου

σε μερική εκπλήρωση

των απαιτήσεων για την απόκτηση

του Πτυχίου του

LLM

ΟΙ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΕΣ ΝΟΜΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΠΕΡΙ ΤΩΝ
ΘΕΣΜΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ: ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΥΦΗΣ ΤΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ (ΤΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ)

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Επιβλέπων Καθηγητής

κ. Κωνσταντίνος Γε. Αθανασόπουλος

«Η αληθινή ελευθερία δεν είναι να κάνει κανείς ό,τι θέλει, αλλά ότι έχει δικαίωμα να κάνει».

Βίκτωρ Ουγκώ.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

«...Πάντων δ' αλογώτατον πεπόνθασιν όσοι κάλλιον μεν επιτήδευμα νομίζουσιν είναι και θεοφιλέστερον την δικαιοσύνην της αδικίας, χείρον δ' οίονται βιώσεσθαι τους ταύτη χρωμένους των την πονηρίαν προηρημένων»¹. Ο όρος ανθρώπινα δικαιώματα, του οποίου γίνεται εκτεταμένη χρήση διεθνώς, αφήνει να εννοηθεί ότι αυτά είναι κατά κάποιον τρόπο έμφυτη ιδιότητα της ανθρώπινης ύπαρξης και απόρροια ενός «φυσικού δικαιώματος». Είναι γεγονός ότι, τόσο μέσα από τα διεθνή κείμενα προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τα αντίστοιχα διεθνή δικαιοδοτικά όργανα, όσο και, κυρίως, από τη διαμόρφωση ενός είδους παγκόσμιας κοινής γνώμης, ως συνέπεια της τεχνολογικής και κοινωνικής εξέλιξης, προκύπτουν κάποιες δεσμεύσεις της κρατικής εξουσίας. Η τελευταία είναι μακροπρόθεσμα υποχρεωμένη από τα πράγματα, με δεδομένη και ολοένα εντεινόμενη αλληλεξάρτηση των εθνικών και περιφερειακών οικονομιών, να λάβει υπόψη της, ως ένα τουλάχιστον σημείο, τις διεθνείς πιέσεις για σεβασμό στοιχειωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων².

Γενικότερα παρατηρείται ότι τα ανθρώπινα δικαιώματα *«αποτελούν το τρέχον διεθνές νόμισμα στα ηθικά διλήμματα, τα κοινωνικά αιτήματα και τις πολιτικές συζητήσεις»³. Το οικοδόμημα της ΕΕ κτίστηκε πάνω στις διαχρονικές αξίες των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων των λαών των κρατών μελών της και σε μία προσπάθεια για ειρηνική συμβίωση των λαών, οικονομική ευημερία, δημοκρατία και ελευθερία κινήσεως⁴.*

Με την έναρξη της ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβόνας, την 1^η Δεκεμβρίου του 2009, η Ευρωπαϊκή Ένωση απέκτησε νομική προσωπικότητα και

¹ Ισοκράτης, *Λόγοι, Περί Ειρήνης*, VIII, 166,35, σειρά: «Βιβλιοθήκη των Ελλήνων», τ.113^{ος}, Αθήνα χ.χ.

² Βλ. Κώστας Χ. Χρυσόγονος, *Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα*, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2006, σ.4^ε.

³ Βλ. Μ. Δραγώνας – Μοναχός, *Ηθική φιλοσοφία και ανθρώπινα δικαιώματα*, εκδ. Ισοπολιτεία, Αθήνα 2000, σ.228.

⁴ Βλ. Ευαγγελία Ταβλαδωράκη, *Η σχέση μεταξύ εθνικού και ευρωπαϊκού δικαίου και η δημιουργία θεσμικών και πολιτικών προβλημάτων*, εκδ. Κολλιντζά, Αθήνα 2010, σ.2.

ανέλαβε τις αρμοδιότητες που είχε προηγουμένως η Ευρωπαϊκή Κοινότητα⁵. Έτσι, το κοινοτικό δίκαιο καθίσταται «δίκαιο της Ένωσης», περιλαμβάνοντας όλες τις εκδοθείσες στο παρελθόν διατάξεις δυνάμει της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση όπως αυτή είχε προ της Συνθήκης της Λισσαβόνας⁶. Η Συνθήκη της Λισσαβόνας επιβεβαιώνει τρεις αρχές δημοκρατικής διακυβέρνησης στην Ευρώπη:

- Δημοκρατική ισότητα. Τα ευρωπαϊκά όργανα πρέπει να αντιμετωπίζουν ισότιμα όλους τους πολίτες.
- Συμμετοχική δημοκρατία: δημιουργούνται νέες μορφές διαδραστικής επικοινωνίας μεταξύ των πολιτών και των οργάνων, όπως η πρωτοβουλία των πολιτών. Η Συνθήκη της Λισσαβόνας διασαφηνίζει επιπλέον τις σχέσεις μεταξύ των χωρών μελών και της ΕΕ.
- Ενισχυμένες εξουσίες για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η διεύρυνση των εξουσιών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου έγινε σταδιακά, στο πλαίσιο των διαδοχικών συνθηκών, με κορύφωση τη Συνθήκη της Λισσαβόνας, η οποία επιβεβαιώνει την εξέλιξη αυτή, ενισχύοντας τις εξουσίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, όσον αφορά τη νομοθεσία, τον προϋπολογισμό και τις διεθνείς συμφωνίες.

Στον νομοθετικό τομέα, η διαδικασία συναπόφασης επεκτείνεται σε πολλούς νέους τομείς με αποτέλεσμα το Κοινοβούλιο να αποκτά ουσιαστική νομοθετική εξουσία σε ισότιμη βάση με το Συμβούλιο σε ορισμένους τομείς, στους οποίους μέχρι σήμερα δεν συμμετείχε ή είχε απλά συμβουλευτικό ρόλο, όπως π.χ. η νόμιμη μετανάστευση, η δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις, η αστυνομική συνεργασία αλλά και διατάξεις που αφορούν στην κοινή εμπορική πολιτική και την

⁵ Βλ. Παναγιώτης Ι. Κανελλόπουλος, *Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Συνθήκη της Λισσαβόνας*, εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα – Θεσσαλονίκη ⁵2010, σ.123.

⁶Βλ. Μιχάλης Φεφέ, *Οι στόχοι της Συνθήκης της Λισσαβόνας*, http://users.uoa.gr/~ahatzis/EAP_Notes2.pdf, σ.2^ε, Ανάκτηση 4.8.2015.

κοινή αγροτική πολιτική (ΚΑΠ)⁷. Με τον τρόπο αυτό, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο παρεμβαίνει στην κατάρτιση του συνόλου σχεδόν των νομοθετικών πράξεων⁸.

Τις ειδικότερες αυτές νομοθετικές ρυθμίσεις περί των θεσμικών οργάνων της ΕΕ, του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου θα αναλύσουμε στη συγκεκριμένη εκπόνηση.

⁷ Βλ. Χριστίνα Ακριβοπούλου, *Αντικείμενο και σκοποί δικαίου του περιβάλλοντος*, εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα 2010, σ.117^ε. Βλ. Παύλος Γεωργιάδης, *Κοινή Αγροτική Πολιτική: Η Ιστορία*, Αθήνα 2012, <<http://www.protagon.gr/?i=protagon.el.article&id=14092>>. Ανάκτηση 1.7.2015.

⁸ Βλ. Ευγενία Ρ. Σαχπεκίδου, *Ευρωπαϊκό Δίκαιο*, εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα – Θεσσαλονίκη 2011, σ.117^ε και σ.620.

ABSTRACT

«...Who concede that justice is a way of life more noble and more pleasing to the gods than injustice but at the same time believe that those who follow it will live in worse case than those who have chosen the way of evil». The term «human rights», which makes extensive use worldwide, suggests that they are somehow inherent property of human existence and the result of a "natural right." It is generally accepted that, both through international protection of human rights texts and relevant international courts, and mainly by forming a kind of global public opinion, as a consequence of technological and social development, results some commitment of state power. The latter is a long-term obligation of the things given and ever increasing interdependence of national and regional economies, to take into account, as at least up to a point, the international pressure to respect basic human rights. It is generally observed that human rights «are the current international currency to moral dilemmas, social demands and political discussions».

The EU edifice was built on the eternal values of individual and social rights of the peoples of the Member States in an effort to peaceful coexistence of nations, economic prosperity, democracy and freedom of the movement.

With the entry into force of the Treaty of Lisbon, on 1 December 2009, the European Union has acquired legal personality and it has assumed the responsibilities of the previously European Community. Thus, Community law becomes "Union law", including all previously issued laws under provisions of the Treaty on European Union as they had before the Treaty of Lisbon.

The Treaty of Lisbon confirms three principles of democratic governance in Europe:

- Democratic equality. The European institutions must treat equally all citizens.

- Participatory democracy: new forms of interaction between citizens and institutions, such as the citizens' initiative. The Lisbon Treaty further clarifies the relations between the member countries and the EU.

- Enhanced powers for the European Parliament. The extension of the powers of the European Parliament became progressively in the successive treaties, culminating in the Treaty of Lisbon, which confirms this development by strengthening the powers of the European Parliament on legislation, budget and international agreements.

In the legislative field, the co-decision procedure is extended to many new areas thus, it results to the fact that the Parliament is of essential legislative power on an equal footing with the Council in some areas where it has not participated or it had simply an advisory role, e.g. legal immigration, judicial cooperation in criminal matters, police co-operation as well as provisions relating to the common commercial policy and the common agricultural policy (CAP).

In this way, the European Parliament is involved in the training of almost all legislative acts. The legislation on the EU institutions, the European Council and the European Parliament, will be analyzed in this thesis.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ.....	15
Ελληνικές	15
Ξένες	16
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ: Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ	
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗΣ.....	17
1.1. Σημαντικοί ευρωπαϊκοί διεθνείς οργανισμοί.....	20
1.2. Η ίδρυση των τριών Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, η Συνθήκη της Ρώμης και η δημιουργία της ΕΟΚ	23
1.2.1. Η δημιουργία των Κοινοτικών Θεσμών: Τα όργανα της ΕΟΚ	26
1.3. Η υπεροχή του Δικαίου της Ε.Ε. έναντι της εθνικής νομοθεσίας	28
1.3.1. Η δικαστική συνεργασία στην Ε.Ε. σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις.....	30
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	
ΤΟΥ ΘΕΣΜΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΕΕ.....	33
2.1. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ως θεσμικό όργανο της ΕΕ.....	36
2.1.1. Τα θεσμικά όργανα της ΕΕ βάσει των αρμοδιοτήτων τους	36
2.2. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και ο θεσμικός του ρόλος	38
2.2.1. Ο τρόπος λειτουργίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου....	40
2.2.2. Οι αρμοδιότητες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.....	41
2.2.2.1. Η νομοθετική εξουσία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου	43
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ: ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ	
ΩΣ ΓΕΝΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ	47
3.1. Εννοιολογική προσέγγιση του Συμβουλίου της Ευρώπης....	47

3.2. Οι αρμοδιότητες του Συμβουλίου.....	51
3.2.1. Νομοθετικά καθήκοντα του Συμβουλίου	52
3.2.2. Λήψη αποφάσεων στο Συμβούλιο	53
3.2.3. Η δημοσιότητα των συνεδριάσεων του Συμβουλίου....	54
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ	
ΤΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ	55
4.1. Η δημοσιονομική αρμοδιότητα της Ε.Ε.	55
4.1.1. Πώς εγκρίνεται ο προϋπολογισμός	56
4.2. Ο πολίτης στην Ευρωπαϊκή Ένωση και η εξουσία ελέγχου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου	58
4.3. Ορισμός εξεταστικών επιτροπών από το Κοινοβούλιο και το Δικαίωμα προσφυγής στο ΔΕΚ	60
4.3.1. Το δικαίωμα προσφυγής στο Δικαστήριο των ΕΚ	61
4.3.1.1. Αίτηση ακύρωσης κατά πράξεων Ευρωπαϊκών Οργάνων..	62
4.3.1.2. Προσφυγή κατά κρατών μελών	63
4.3.1.3. Υποβολή προδικαστικού ερωτήματος	64
4.3.1.4. Εκδίκαση αναιρέσεων	65
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	67
Α. Διαπιστώσεις	67
Β. Συμπεράσματα	68
Γ. Προτάσεις	73
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	75
Πηγές	75
Ελληνόγλωσση	76
Ξενόγλωσση.....	79

Διαδίκτυο.....	80
Συνθήκες, Νόμοι, Κανονισμοί	81